

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»

О.М.Яцій

**Діагностування вихованості старшокласників:
методичні рекомендації**

Одеса

2019

Затверджено Вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічного університету імені К.Д.Ушинського»

(протокол №3 від 31.10.2019)

Яцій О. М. Діагностування вихованості старшокласників: методичні рекомендації / О. М. Яцій. – Одеса: Букаєв, 2019. – 32 с.

Рецензенти:

кандидат педагогічних наук, доцент І.В. Осіпова (*Університет Ушинського*)

кандидат історичних наук, професор Кушнір В.Г. (*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*)

У методичних рекомендаціях наведено методики діагностування вихованості старшокласників, визначення рівня самоврядування в учнівському колективі, анкети для учнів щодо визначення їх ціннісних орієнтацій і очікувань та ін. Сучасні виховні технології вимагають високої діагностичної культури від майбутнього вчителя. Діагностична культура вчителя важливий елемент його загальної педагогічної культури. Методики належать різним педагогам які вказані. Методичні рекомендації базуються на «Концепції національно-патріотичного виховання молоді».

Для студентів, магістрантів, викладачів педагогічних університетів.

О.М. Яцій, 2019

Університет Ушинського, 2019

Зміст

Передмова.....	4
1. Методика для вивчення соціалізованості особи учня	7
2. Методика вивчення мотивів участі школярів в діяльності.....	8
3. Методика “НАШІ СТОСУНКИ”.....	9
4. Методика визначення рівня самоврядування в учнівському колективі.....	10
5. Методика для вивчення задоволеності учнів шкільним життям.....	11
6. Методика для вивчення задоволеності батьків роботою освітньої установи	12
7. Методика самооцінки ефективності виховної роботи класних керівників.....	13
8. Методика оцінки рівня вихованості учня	14
8.1 Анкета для учнів 7 класів	14
8.2 Анкета для учнів 10 класів	17
Література.....	19
Додаток 1	24

Передмова

Ідеалом виховання особистості в Університеті Ушинського є соціально компетентна, гармонійно розвинена, патріотична, соціально активна і національно свідома людина, що наділена глибокою громадянською відповідальністю, фізичними і духовними якостями, високою моральною культурою. Вчитель – вихователь, вчитель – дослідник.

Процес розбудови Української держави поєднує в собі цілий комплекс завдань, чільне місце серед яких займає формування громадянина України. Виховання соціально свідомої людини, яка володіє широким політичним світоглядом, несе велику міру відповідальності за виконання конкретних справ, має теоретичні знання і практичні навички у фаховій діяльності, постійно займається самоосвітою, збагачує себе здобутками української та світової культури. Володіє методикою виховання, технологією діагностування вихованості учнів.

Ідеалом виховання Університету Ушинського є створення такого виховного середовища в якому домінує національно-патріотичний, і морально-етичний мікроклімат, який в майбутньому наші студенти повинні створити у своїх школах.

Ознайомлення студентів з методикою діагностування вихованості учнів теж сприяє цьому завданню. Основними напрямками здійснення навчально-виховної роботи з учнями є:

духовно-моральний;

національно-патріотичний;

культурологічний;

науково-творчий;

фізично-оздоровчий;

трудовий

Кожен з названих напрямків виховання повинен знаходити своє конкретне втілення у практичній роботі.

Перед тим як застосовувати методики дайте самооцінку своїм професійно-гуманістичним, виховним вмінням - як вчителя-вихователя, використовуючи наступну шкалу:

бал "5" ставиться, якщо вміння виявляються постійно, типові для даної особистості, мають високий рівень розвитку, використовуються при вирішенні учбових та практичних завдань.

бал "4" – вміння виявляються непостійно, не завжди застосовуються при вирішенні завдань;

бал "3" – вміння досягають мінімально необхідного рівня, але не представляють із себе систему;

бал "2" – вміння виражені слабо;

бал "1" – вміння відсутні.

Професійні вміння	Шкала оцінок
1. Вміння співпрацювати з дітьми, вступати у діловий контакт з окремими учнями та групами	5 4 3 2 1
2. Вміння викликати довіру в учнів. Формувати почуття співпереживання та спільності у спільній діяльності	5 4 3 2 1
3. Вміння правильно сприймати та враховувати критику	5 4 3 2 1
4. Вміння тактовно та справедливо оцінювати діяльність учнів	5 4 3 2 1
5. Уміння бути тактовним та коректним у взаємовідносинах з вчителями та колективом школи	5 4 3 2 1
6. Вміння мати вимогливість з повагою до особистості	5 4 3 2 1
7. Вміння створювати зону успіху кожному учню	5 4 3 2 1

8. Вміння опиратися на позитивне в особистості	5 4 3 2 1
9. Вміння бути завжди терплячим	5 4 3 2 1
10. Вміння володіти собою у будь-якій ситуації	5 4 3 2 1
11. Вміння керувати своїми емоціями	5 4 3 2 1
12. Вміння постійно контролювати себе	5 4 3 2 1
13. Вміння бути делікатним та упередженим у спілкування з людьми	5 4 3 2 1
14. Вміння володіти своїм настроєм	5 4 3 2 1
15. Вміння протистояти несправедливості, нечесним вчинкам	5 4 3 2 1
16. Вміння виявляти до себе підвищену вимогливість	5 4 3 2 1
17. Вміння поступитися своїми інтересами, потребами заради інших людей	5 4 3 2 1
18. Вміння виявляти вимоги до учня і створювати умови для їх виконання	5 4 3 2 1
19. Вміння зацікавити, навіяти, надихнути	5 4 3 2 1
20. Вміння організовувати самого себе	5 4 3 2 1
21. Вміння стимулювати позитивні прояви у вчинках учня	5 4 3 2 1
22. Вміння застосовувати заохочення та покарання у їх розумному поєднанні	5 4 3 2 1
23. Вміння володіти голосом, надавати йому різні інтонації	5 4 3 2 1
Вміння володіти мімікою, жестами, надавати своєму обличчю необхідний вираз	5 4 3 2 1

Обробка даних самооцінки дозволяє визначити рівень сформованості професійно-гуманістичних вмінь у себе. Для цього вирахуйте середній бал

Σd

самооцінки за формулою: $m = \frac{\Sigma d}{n}$, де m – середній бал

n

кількість виділених вмінь, і співвіднесіть його з наступними показниками: 0-2,5 (низький рівень); 2,6-4,4 (середній рівень); 4,5-5,0 (високий рівень).

У результаті якісного аналізу рівня сформованості професійно-гуманістичних вмінь визначте завдання за їх самовдосконаленням.

Діагностування вихованості старшокласників

Методика для вивчення соціалізованості особи учня (розроблена М.І. Рожковим)

Мета: виявити рівень соціальної адаптованості, активності, автономності і моральної вихованості учнів.

Хід проведення. Учням пропонується прослухати 20 суджень і оцінити міру своєї згоди з їх змістом за наступною шкалою:

- 4 - завжди;
- 3 – майже завжди;
- 2 – іноді;
- 1 – дуже рідко;
- 0 – ніколи.

1. Прагну слухатися в усьому своїх учителів і батьків.
2. Вважаю, що завжди потрібно чимось відрізнятись від інших.

3. За що б я не взявся – досягаю успіху.

4. Я умію прощати людей.

5. Я прагну поступати так само, як і усі мої товариші.

6. Мені хочеться бути попереду інших в будь-якій справі.

7. Я стаю упертим, коли упевнений, що я правий.

8. Вважаю, що робити людям добро – це головне в житті.

9. Прагну поступати так, щоб мене хвалило оточення.

10. Спілкуючись з товаришами, відстоюю свою думку.

11. Якщо я щось задумав, то обов'язково зроблю.

12. Мені подобається допомагати іншим.

13. Мені хочеться, щоб зі мною усі дружили.

14. Якщо мені не подобаються люди, то я з ними не спілкуватимуся.

15. Прагну завжди перемагати і вигравати.
  16. Переживаю прикрощі інших, як свої.
  17. Прагну не сваритися з товаришами.
  18. Прагну довести свою правоту, навіть якщо з моєю думкою не згодне оточення.
  19. Якщо я беруся за справу, то обов'язково доведу його до кінця.
  20. Прагну захищати тих, кого кривдять.
- Учні проти кожного номера судження ставлять оцінку в бланку для анкетування.
- Обробка отриманих даних.
Середню оцінку соціальної адаптованості учнів отримують при складанні оцінок за 1,5,9,13,17 суджень і ділення цієї суми на п'ять. Оцінка автономності вираховується на основі аналогічних операцій з оцінками за 2,6,10,14,18 судження. Оцінка соціальної активності за оцінками за 3,7,11,15,19 судження. Оцінка моральності за оцінками за 4,8,12,16,20 судження. Для зручності підрахунку можна користуватися таблицею, запропонованою для відповідей учнем.
- Якщо отримуваний коефіцієнт більше трьох балів, то можна констатувати високу міру (рівень) розвитку соціальних якостей. Якщо коефіцієнт від двох до трьох балів – середній рівень.

Якщо коефіцієнт менше двох балів – низький рівень.

Потім робиться підрахунок кількості учнів в класі, які мають високий, середній і низький рівень розвитку соціальних якостей. Дані вносяться до звітних таблиць..

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ МОТИВІВ УЧАСТІ ШКОЛЯРІВ В ДІЯЛЬНОСТІ

(автор Л.В. Байбародова)

Мета: виявлення мотивів учнів в різній діяльності.

Хід проведення. Учням пропонується визначити, що і в якій мірі притягає їх в спільній діяльності. Для відповіді використовується наступна шкала:

3 – притягає дуже сильно;

2 – значною мірою;

1 – притягає слабо;

0 – не притягає зовсім.

Що притягає в діяльності:

1. Цікава справа.
2. Спілкування з різними людьми.
3. Допомога товаришам.
4. Можливість передати свої знання.
5. Творчість.
6. Придбання нових знань, умінь.
7. Можливість керувати іншими.
8. Участь в справах колективу.
9. Вірогідність заслужити на пошану товаришів.
10. Зробити добру справу для інших.
11. Виділитися серед інших.

12. Виробити у себе певні риси вдачі.
Обробка результатів.

Для визначення переважаючих мотивів слід виділити наступні блоки:

- колективістські мотиви (п. 3,4,8,10)
- особистісні мотиви (п. 1,2,5,6,12)
- престижні мотиви (п. 7,9,11)

Для зручності підрахунку можна користуватися таблицею, запропонованою для відповідей учнем.

Порівняння підсумкових оцінок по кожному блоку дозволяє визначити переважаючі мотиви участі школярів в діяльності.

Потім робиться підрахунок кількості учнів в класу з переважанням колективістських, особистісних, престижних мотивів. Дані вносяться до звітної таблиці.

МЕТОДИКА “НАШІ СТОСУНКИ”

(автор Фрідман Л.М. та ін.)

Мета: виявити міру задоволеності учнів різними сторонами життя колективу.

Хід проведення: учням пропонується ознайомитися з двома групами тверджень. У кожній групі треба відмітити номер того твердження, яке найбільше співпадає з його думкою.

Для вивчення взаємоприйнятності один одного і конфліктності

пропонується 1 група тверджень:

1. Наш клас дуже дружній і згуртований.
2. Наш клас дружній.
3. У нашому класі немає сварок, але кожен існує сам по собі.
4. У нашому класі іноді бувають сварки, але конфліктним наш клас назвати не можна.
5. Наш клас недружній, часто виникають сварки.
6. Наш клас дуже недружній. Важко вчитися в такому класі.

Для визначення стану взаємодопомоги пропонується 2 група тверджень:

1. У нашому класі прийнято допомагати без нагадування.
2. У нашому класі допомога виявляється тільки своїм друзям.
3. У нашому класі допомагають тільки тоді, коли про це просить сам учень.
4. У нашому класі допомагають тільки тоді, коли вимагає учитель.
5. У нашому класі не прийнято допомагати один одному.
6. У нашому класі відмовляються допомагати один одному.

Обробка результатів.

Ті судження, які відмічені більшість учнів, свідчать про певні взаємини в колективі. У звітній таблиці №11 в осередок, відповідний судженню, вибраному більшість учнів класу, ставиться цифра 1, в інших – цифра 0 (по кожній групі суджень).

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ САМОВРЯДУВАННЯ В УЧНІВСЬКОМУ КОЛЕКТИВІ (автор М.І. Рожков)

Мета: визначити рівень розвитку учнівського самоврядування.

Хід проведення. Для відповіді на запропоновані учням судження використовується наступна шкала:

4 – Так;

3 – Швидше так, чим немає;

2 – Важко сказати;

1 – Швидше ні, чим так;

0 - Ні.

Судження:

1. Вважаю для себе важливим домагатися, щоб колектив мого класу працював краще.

2. Вношу пропозиції з вдосконалення роботи класу.

3. Самостійно організовую окремі заходи в класі.

4. Беру участь в підбиванні підсумків роботи класу, у визначенні найближчих завдань.

5. Вважаю, що клас здатний до дружних самостійних дій.

6. У нас в класі обов'язку чітко і рівномірно розподіляються між учнями.

7. Виборний актив в нашому класі має авторитет серед усіх членів колективу.

8. Вважаю, що актив в нашому класі добре і самостійно справляється зі

своїми обов'язками.

9. Вважаю, що учні нашого класу сумлінно відносяться до виконання своїх громадянських обов'язків.

10. Своєчасно і точно виконую рішення, прийняті зборами або активом класу.

11. Прагну докласти усі зусилля, щоб завдання, поставлені перед колективом, були виконані.

12. Готовий відповісти за результати своєї роботи і за результати роботи своїх товаришів.

Обробка результатів. При обробці результатів 12 пропозицій розбиваються на 3 групи (блоку). Ця систематизація обумовлена виявленням різних аспектів самоврядування:

1) включеність учнів в само управлінську діяльність (пропозиції 1-4);

2) організованість класного колективу (5-8);

3) відповідальність членів первинного колективу за його справи (9-12);

По кожному блоку підраховується сума балів, виставлених усіма учасниками опитування (для зручності підрахунку можна користуватися таблицею, запропонованою для відповідей учнем). Потім вона ділиться на число учасників опитування і на шістнадцять (16 – максимальна кількість балів, яка може вказати

опитуваний в кожному блоці). Рівень самоврядування колективу класу, об'єднання визначається за результатами виведення середнього коефіцієнта трьох блоків . Якщо середній арифметичний показник трьох коефіцієнтів менше 0,5, то рівень самоврядування в класі низький; від 0,5 до 0,8 – середній; якщо більше 0,8 – високий.
У елемент звідної таблиці відповідно вказаному рівню, ставиться цифра 1, в інших цифра 0 (відзначається рівень самоврядування в кожному класі).

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЗАДОВОЛЕНОСТІ УЧНІВ ШКІЛЬНИМ ЖИТТЯМ (розроблена А.А.Андрієвим)

Мета: визначити міру задоволеності учнів шкільним життям.

Хід проведення. Учням пропонується прослухати твердження і оцінити міру згоди з їх змістом за наступною шкалою:

4 – абсолютно згоден;

3 – згоден;

2 – важко сказати;

1 – не згоден;

0 – абсолютно не згоден.

1. Я йду уранці в школу з радістю.

2. У школі у мене звичайний гарний настрій.

3. У нашому класі хороший класний

керівник.

4. До наших шкільних учителів можна звернутися за порадою і допомогою у важкій життєвій ситуації.

5. У мене є улюблений учитель.

6. У класі я можу завжди вільно висловити свою думку.

7. Я вважаю, що в нашій школі створені усі умови для розвитку моїх здібностей.

8. У мене є улюблені шкільні предмети.

9. Я вважаю, що школа по-справжньому готує мене до самостійного життя.

10. На літніх канікулах я нудькую по школі.

Обробка отриманих даних.

Показником задоволеності учнів шкільним життям являється частка від ділення загальної суми балів відповідей усіх відповідей, що вчаться на загальну кількість. Якщо У більше 3, то можна констатувати про високу міру задоволеності, від 2 до 3 – середній мірі задоволеності; якщо ж У менше 2, то це свідчить про низьку міру задоволеності учнів шкільним життям.

Потім робиться підрахунок кількості учнів в класі, які мають високий, середній і низький рівень задоволеності шкільним життям. Дані вносяться до звітної таблиці.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЗАДОВОЛЕНОСТІ БАТЬКІВ РОБОТОЮ ОСВІТНЬОЇ УСТАНОВИ

(розроблена Е.Н.Степановим)

Мета: виявити рівень задоволеності батьків роботою освітньої установи і його педагогічного колективу.

Хід проведення. Батькам пропонується прочитати твердження і оцінити міру згоди з ними за наступною шкалою:

4 – абсолютно згоден;

3 – згоден;

2 – важко сказати;

1 – не згоден;

0 – абсолютно не згоден.

1. Клас, в якому вчиться наша дитина, можна назвати дружним.

2. У середовищі своїх однокласників наша дитина почуває себе комфортно.

3. Педагоги проявляють доброзичливе відношення до нашої дитини.

4. Ми переживаємо почуття взаєморозуміння в контактах з адміністрацією і учителями нашої дитини.

5. У класі, в якому вчиться наша дитина, хороший класний керівник.

6. Педагоги справедливо оцінюють досягнення в навчанні нашої дитини.

7. Наша дитина не переобтяжена учбовими заняттями і домашніми завданнями.

8. Учителі враховують індивідуальні особливості нашої дитини.

9. У школі проводяться заходи, які корисні і цікаві нашій дитині.

10. У школі працюють різні гуртки, клуби, секції, де може займатися наша дитина.

11. Педагоги дають нашій дитині глибокі і міцні знання.

12. У школі піклуються про фізичний розвиток і здоров'я нашої дитини.

13. Учбовий заклад сприяє формуванню гідної поведінки нашої дитини.

14. Адміністрація і учителі створюють умови для прояву і розвитку здібностей нашої дитини.

15. Школа по-справжньому готує нашу дитину до самостійного життя.

Обробка результатів. Задоволеність батьків роботою школи (У) визначається як частка від ділення загальної торби балів усіх відповідей батьків на загальну кількість відповідей.

Якщо коефіцієнт У більше 3, то це свідчить про високий рівень задоволеності; від 2 до 3 – середньому рівні; менше 2 – низькому рівні задоволеності.

Потім робиться підрахунок кількості балів в класі, що мають високий, середній і низький рівень задоволеності шкільним життям.

Дані вносяться до звітної таблиці.

МЕТОДИКА САМООЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ КЛАСНИХ КЕРІВНИКІВ

(автор В.І.Андрєєв)

У основі пропонованої методики лежить спеціально складена анкета, в якій використовується оцінювання за 5-бальною шкалою, а також метод ранжирування. Кожна з якостей, що діагностуються, оцінюється за 5-бальною шкалою (де 1 – найменший бал, 5 – найбільший бал).

1. 1. Яка міра ефективності вирішуваних вами як класним керівником виховних завдань?

- 1) Об'єднання учнівського колективу.
- 2) Організація колективних творчих справ.
- 3) Створення сприятливого психологічного клімату для учнів.
- 4) Створення умов для самореалізації кожного учня.
- 5) Корекція між особових стосунків, що сприяють вирішенню конфліктів між учнями.
- 6) Стимулювання позитивної поведінки учнів.
- 7) Надання допомоги учням в складних, скрутних ситуаціях.
- 8) Координація взаємодії учителів, що вчать, і батьків.

2. Яка міра ефективності реалізації у Вас як класного керівника наступних управлінських функцій:

- 1) концептуально-цільовий;

- 2) планування;
- 3) організаційною;
- 4) стимулювання і активізації учнів;
- 5) оцінно-діагностичною;
- 6) коректувальною;
- 7) прогностичною.

3. Оцінка ефективності роботи по різних напрямках виховання:

- 1) моральне;
- 2) розумове;
- 3) фізичне;
- 4) естетичне;
- 5) статеве;
- 6) судове;
- 7) екологічне;
- 8) патріотичне;
- 9) правове;
- 10) економічне.

4. Оцінка важливості особових особливостей педагога для ефективної роботи:

- 1) професійна компетентність;
- 2) загальна культура, інтелігентність;
- 3) творча ініціатива;
- 4) наявність хобі, захоплення;
- 5) моральні якості;
- 6) ерудиція;
- 7) працьовитість;
- 8) любов до дітей;
- 9) товариськість;
- 10) вимогливість;
- 11) цивільних якостей (соціальна активність, принциповість та ін.)

II. Чинники, що чинять вплив на ефективність роботи, потрібно проранжирувати від 1 до 8 (де 1 – найбільш важливий. 8 – найменш

важливий).

- 1) Здійснення самоосвіти класного керівника;
- 2) Проходження спеціальних курсів підвищення кваліфікації класних керівників;
- 3) Вдосконалення планування роботи класних керівників;
- 4) Використання різноманітних форм і методів роботи класним керівником;
- 5) Підвищення рівня загальнокультурної підготовки класного керівника;
- 6) Обмін передовим педагогічним досвідом;
- 7) Надання адміністрацією школи допомоги класному керівникові;
- 8) Матеріальне стимулювання класного керівника.

Для зручності заповнення і наступної обробки цієї методики пропонуються додаткові .

МЕТОДИКА ОЦІНКИ РІВНЯ ВИХОВАНOSTI УЧНЯ (автор М.П.Капустін)

Для кожного учня готується індивідуальна анкета.

Вчиться не повідомляється, що анкета служить для виміру рівня вихованості. Учитель говорить, що кожна людина прагне завжди досягти кращих результатів в навчанні, роботі, в стосунках з людьми, в житті, а тому завжди доводиться

замислюватися над тим, як це зробити. Пропонована анкета допоможе вам зорієнтуватися в цьому. Далі учні знайомляться із змістом анкети, обговорюють її. Роз'яснивши учням сенс анкет, класний керівник пояснює правила оцінювання за п'ятибальною шкалою.

Відмітка "5" ставиться тоді, коли відношення або якість особи, відмічена в анкеті, має місце завжди. Відмітка "4" ставиться тоді, коли відношення або якість проявляється часто, але не завжди.

Відмітка "3" ставиться у тому випадку, якщо вказане відношення проявляється рідко.

Відмітка "2" ставиться у тому випадку, якщо якість не проявляється ніколи.

Відмітка "1" не використовується.

Учні під час класної години виставляють собі відмітки за усіма показниками, потім їм дозволяється узяти анкети додому і попросити батьків провести оцінювання.

Шкала оцінювання приведена в бланку з критеріями і показниками. Після батьків оцінки виставляє класний керівник. У 10-х класах класний керівник оцінює учнів разом з експертною групою (двоє учнів класу і двоє учителів). У випадку, якщо батько або класний керівник утруднюється оцінити ту або іншу якість, відмітка не ставиться.

Обробка результатів. Відмітки за кожен показник складаються, і сума ділиться на їх число. Виходить середній бал за кожен критерій. У результаті отримуємо 6 середніх відміток, оскільки всього 6 критеріїв. Склавши усі середні відмітки і поділивши їх на 6, класний керівник вираховує середню підсумкову відмітку, за якою визначає рівень вихованості кожного учня в класі:
 від 4 до 5 – високий рівень вихованості;
 від 3 до 4 – середній рівень вихованості;
 від 2 до 3 – низький рівень вихованості;

від 1 до 2 – негативний рівень вихованості.
 Дані про кількість учнів, мають високий, середній, низький і негативний рівень вихованості, заносяться в звітну таблицю. Склавши усі середні підсумкові відмітки і поділивши їх на кількість учнів в класі, отримуємо середній бал, що дозволяє визначити рівень вихованості класу в цілому.

Анкета для учнів 7 класів.

Стосунки і показники	Самооцінка	Оцінка батьків	Оцінка класного керівника	Підсумкова відмітка	Шкала оцінювання:
1. Ерудиція (начитаність і глибокі знання в якій-небудь галузі науки): міцність і глибина знань, культура мовлення, довідність і аргументованість суджень, кмітливість, використання додаткових джерел					5 – має місце завжди; 4 – проявляється часто, але не завжди; 3 – проявляється рідко; 2 – ніколи не проявляється.
Середній бал за критерієм					
2. Відношення до суспільства(відношення до громадських норм, закону і влади): виконання Статуту школи, виконання Правил для					

учнів, виконання правил внутрішнього розпорядку, наслідування норм і правил людського гуртожитку, милосердя як протилежність жорстокості, участь в житті класу і школи					
Середній бал за критерієм					
3. Відношення до праці: старанність і сумлінність, самостійність, уважність, ощадливість, звичка до самообслуговування.					
Середній бал за критерієм					
4. Відношення до природи: дбайливе відношення до землі, до рослин, до тварин, збереження природи в повсякденній життєдіяльності і праці					
Середній бал за критерієм					
5. Естетичний смак (відношення до прекрасного): акуратність і охайність, культурні звички в житті, внесення естетики до життєдіяльності, уміння знаходити прекрасне в житті, відвідування культурних центрів					
Середній бал за критерієм					

6. Відношення до себе: я управляю собою, своєю поведінкою умію організувати свій час, дотримую правила особистої гігієни підкуюся про здоров'я , виховую корисні звички					
Середній бал за критерієм					
підсумкова відмітка					Середня

Анкета для учнів 10 класів. Система ціннісних орієнтацій і очікувань.

Критерії оцінки і їх показники	Самооцінка	Оцінка батьків	Оцінка експертної групи	Підсумкова відмітка	Шкала оцінювання
1. Інтелектуальний рівень: Ерудиція; культура мовлення; логіка мислення (аналіз, синтез, систематизація, узагальнення, довідність, аргументованість, самостійність в судженні); моральна спрямованість інтелекту(моральні мотиви позиції і поведінки)					5 – має місце завжди; 4 – проявляється часто, але не завжди; 3 – проявляється рідко; 2 – ніколи не проявляється.
Середній бал за критерієм					
2. Світогляд: розуміння цілісності і єдності розвитку людини, природи і суспільства; усвідомлення ролі людини, що творить, в					

перетворенні навколишньої дійсності; розуміння духовно- моральних цінностей моралі як універсальної форми суспільної свідомості і буття; готовність до прагнення наслідувати мораль в системі стосунків з навколишнім світом; готовність до особового і професійного самовизначення.					
Середній бал за критерієм					
3. Людяність(доброта і співчуття як якості особи): доброта і співчуття до сім'ї, близьких, друзів; щедрість до слабких, хворих, таких, що мають потребу; прагнення до вирішення життєвих конфліктів мирним шляхом; без застосування насильства; неприйняття аморальної поведінки					
Середній бал за критерієм					
4. Відповідальність: борг перед батьками і старшими; борг по відношенню до суспільства і Батьківщини; борг по відношенню до себе; борг по відношенню до природи					
Середній бал за критерієм					
5. Цивільна позиція(усвідомлення прав і обов'язків людини в суспільстві): соціальна активність;					

дотримування Закону, Статуту школи; пошана державних символів і влади; дбайливе відношення до історії і культури свого народу; рівність статі і людей різних національностей, домінування; мотивів громадського обов'язку				
Середній бал за критерієм				
б. Характер : обов'язковість, єдність слова і справи; честь, гідність; уміння розуміти і прощати; свідомість власної активної ролі в становленні характеру; розуміння взаємозв'язку внутрішньої і зовнішньої культури людини; потреба і уміння обстоювати свої погляди на науковій основі				
Середній бал за критерієм				
підсумкова відмітка				Середня

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д. Відчуття провини в моральному розвитку особистості. *Радянська школа*. 1991. №4. С. 37-42.
2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. К.: 1988. 188 с.
3. Білецька І.О. Виховання цінності іншої людини в молодших підлітків у процесі розв'язування моральних задач: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07. К., 2004. 20 с.

4. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації. К.: Віпол, 1996. 230 с.
5. Болотіна В.Ю. Моральне виховання старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітній школі: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07. К., 2001. 17 с.
6. Бондаревская Е.В. Теория и практика личностно-ориентированного образования. Ростов-на-Дону: РГПУ, 2000. 352с.
7. Боришевский М.Й. Развитие саморегуляции поведения школьников: Автореф. дис.... д-ра пед. наук. К., 1992. 77 с.
8. Боришевський М.Й. Моральні переконання та їх формування у дітей. К.: Знання, 1979. 48 с.
9. Бутківська Т. Цінності: від учителя до учня. *Початкова школа*. 1997. №2. С.6.
10. Власова Т.И. Духовно-нравственное самоопределение личности как проблема воспитания. *Материалы конференций*. /Под ред. Е.В. Бондаревской. Ростов-на-Дону: РГПУ., 1993. С. 49-51.
11. Газман О.С. Педагогическая поддержка детей в образовании как инновационная проблема. *Новые ценности образования*. 1995. №3. С.58-64.
12. Гольдштейн А., Хомик В. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Пер. з англ. В.Хомика. К.: Либідь, 2003. 520 с.
13. Зосимовский А. В. Критерии нравственной воспитанности. *Педагогика*. 1992. №11-12. С.22-26.
14. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. Посіб. К.: МАУП, 2000. 312 с.
15. Кічук Я.В. Соціально-педагогічні умови формування правосвідомості майбутніх учителів у педагогічних коледжах: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2002. 22с.
16. Кравченко І.В. Формування у підлітків моральних вчинків у позакласній роботі: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07. К., 2004. 17 с.

17. Краснобаев И.М. Формирование нравственных убеждений у старших школьников. М.: Учпедгиз, 1960. 159 с.
18. Красовицький М. Моральне виховання учнів у теорії і практиці американської школи. *Рідна школа*. 1998. № 4. С. 29 – 52.
19. Малихін А.О. Виховання моральної свідомості учнів 5 – 7 класів на уроках трудового навчання: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. К., 2000. – 20 с.
20. Малихін А.О. Розвиток моральної свідомості і моральних цінностей підлітків *Цінності освіти і виховання*: Наук.-метод. зб. / За заг. ред. О.В.Сухомлинської. К., 1997, АПН України. С. 182-184.
21. Мануйлов Ю.С. Средовой подход в воспитании. *Педагогика*. 2000. №7. С. 36-41.
22. Марьенко И.С. Нравственное становление личности школьника. М.: Педагогика, 1985. 102 с.
23. Матвієнко О.В. Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01. К., 1999. 19 с.
24. Михайлова Н.Н., Юсфин С.М. Педагогика поддержки. М.: МИРОС, 2001. 99 с.
25. Москальова Л. Ю. Характеристика основних структурних компонентів моральності особистості. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. Збірник наукових праць. / За заг. ред. проф. В.Сипченка. Випуск XX. Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2003. С. 113-116.
26. Нарійчук М.Д. Соціально-педагогічні умови становлення самооцінки особистісних моральних якостей студентів медучилища у позанавчальній діяльності: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05. К., 2003. 20 с.
27. Національна доктрина розвитку освіти України. К., 2002. 22 с.
28. Никандров Н.Д. Ценности как основа целей воспитания. *Педагогика*. 1998. №3. С. 3-10.
29. Орбан Л. Моральне становлення підлітків. *Радянська школа*. 1991. №4. С.

9-14.

30. Панина Н.В. Молодежь Украины: структура ценностей, социальное самочувствие, и морально-психологическое состояние в условиях тотальной аномии. *Социология: теория, методы, маркетинг*. 2001. №1. С.5-26.
31. Пауэр Ф.К., Хиггинс Э., Колберг Л. Подход Лоуренса Колберга к нравственному воспитанию. *Психологический журнал*. 1992. №3. С.175-182.
32. Психологія самоактивності учнів у виховному процесі: Навч.-метод. посібник / За заг. ред. М. Й. Боришевського. К.: ІЗМН, 1998. 192 с.
33. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. М.: Прогресс, 1994. 480 с.
34. Розвиток моральних переконань школярів / За ред. М. Й. Боришевського. К., 1986. 184 с.
35. Романишин І.М. Формування моральних відносин підлітків в умовах мікросоціуму: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01. Т., 1999. – 19 с.
36. Рувинский Л.И. Нравственное воспитание личности. М.: Изд-во МГУ. 1981. 184 с.
37. Савченко Н.М. Нравственно-правовое воспитание старшеклассников в деятельности классного руководителя: Дис. ... канд. пед. наук. М., 1998. 191с.
38. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. М.: Народное образование, 1998. 256с.
39. Скульський Р. П. Вивчення пріоритетних цінностей молоді та їх урахування в процесі виховання майбутніх учителів. *Цінності освіти і виховання: Наук.-метод. зб.* / За заг. ред. О.В.Сухомлинської. К.: 1997, АПН України. С. 200-203.
40. Словарь по этике / Под ред. И.С.Кона. М.: Политиздат, 1981. 278 с.
41. Сухомлинский В.А. Духовный мир школьника (Подросткового и юношеского возраста). М.: Учпедгиздат. 1961. 223 с.
42. Сухомлинский В.А. Как воспитатель настоящего человека /Сост. О.В. Сухомлинская. М.: Педагогика. 1989. 288 с.
43. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. Киев: Изд-во «Радянська

школа». 1974. 286 с.

44. Сухомлинський В.О. Вибрані твори. В 5-ти т. Т. 1. – К.: Рад. школа, 1976. – 654 с.
45. Теория и практика воспитательной системы /Под ред. Л.И. Новиковой и др.: В 2-х кн. М.: ИТП и МИО РАО, 1993. Кн. 1. – 349 с.
46. Титаренко Т. Емпатійне підґрунтя побудови моральнісного простору. *Социально-психологическая природа эмпатии* / Под ред. Л.П. Выговской, А.Я. Чебыкина. Одеса, 1996. С. 22-36.
47. Ушинский К.Д. Человек как предмет воспитания // Собр. соч. М.: Изд-во АПН РСФСР: Институт теории и истории педагогики, 1950. Т.9. 628 с.
48. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 528 с.
49. Харламов И.Ф. Нравственное воспитание школьников. М.: Просвещение, 1983. 158 с.
50. Хиггинс Э. Шесть ступеней Лоуренса Кольберга. *Народное образование*. 1993. №1. С. 21-24.
51. Хомик В. Моральний вимір свідомості юнаків: український досвід // Гольдштейн А., Хомик В. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Пер. з англ. В.Хомика. К.: Либідь, 2003. С. 251-283.
52. Чорна К.І. Основні проблеми та напрями виховання молодого громадянина незалежної України // Нові технології виховання. – К., 1995. – С. 28 – 32.
53. Шилова М. И. Изучение воспитанности школьников. М., 1982. 212 с.
54. Шилова М.И. Мониторинг процесса воспитания школьников. *Педагогика*. 2001. №5. С. 40-45.
55. Шкурін О.І. Виховання моральної культури старшокласників засобами мистецтва: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01. Луганськ, 1999. 16 с.
56. Щуркова Н.Е. Практикум по педагогической технологии. М.: Пед. общ-во России, 1988. 34 с.

Додаток 2

КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Становлення української державності, побудова громадянського суспільства, інтеграція України у світове та європейське співтовариство передбачають орієнтацію на Людину, її духовну культуру й визначають основні напрями виховної роботи з молоддю та модернізації навчально-виховного процесу.

Ідеалом виховання виступає різнобічно та гармонійно розвинений національно свідомий, високоосвічений, життєво компетентний громадянин, здатний до саморозвитку та самовдосконалення.

Головною домінантою національно-патріотичного виховання молоді є формування у особистості ціннісного ставлення до навколишньої дійсності та самої себе, активної за формою та моральної, за змістом, життєвої позиції.

В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючий чинник розвитку суспільства й нації в цілому. Форми й методи виховання базуються на українських народних традиціях, кращих надбаннях національної та світової педагогіки й психології.

Сьогодні сформоване соціальне замовлення на ефективні виховні системи й технології. Зростає увага до виховання засобами музеїв, театральної педагогіки, дитячого та юнацького спорту. Створюються реальні умови для прояву творчих здібностей молодих людей. Сучасна молодь добре інформована щодо процесів в різних сферах науки, техніки, соціального життя; динамічно оволодіває сучасними комунікаційними технологіями.

Усе це створює сприятливі умови для розвитку національно-патріотичного виховання як пріоритетної сфери соціального життя країни, підвищення його статусу та розвитку потенціалу, досягнення якісно нових результатів у духовно-моральному, патріотичному, трудовому, художньо-естетичному, екологічному вихованні підростаючого покоління.

Сучасний етап розвитку України особливо потребує від органів державної влади та суспільних інституцій здійснення системних заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання молоді, зокрема з огляду на потребу підготовки потенційних кандидатів для прийняття на державну, військову службу...

Мета та завдання Концепції національно-патріотичного виховання молоді

Мета Концепції національно-патріотичного виховання (далі – Концепція) полягає у створенні методологічних засад для системної і цілеспрямованої діяльності органів державної влади і громадськості щодо виховання молодої людини — патріота України, готового самовіддано розбудувувати її як суверенну, демократичну, правову і соціальну державу, виявляти національну

гідність, знати і цивілізовано відстоювати свої громадянські права та виконувати обов'язки, сприяти громадянському миру і злагоді в суспільстві, бути конкурентоспроможним, успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, носій української національної культури.

Національно-патріотичне виховання є складовою загального виховного процесу підростаючого покоління, головною метою якого є набуття молодими громадянами 14-35 річного віку соціального досвіду, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування особистісних рис громадянина Української держави, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, інтелектуальної, правової, трудової, екологічної культури.

Здійснення системного національно-патріотичного виховання є однією з головних складових національної безпеки України.

Національно-патріотичне виховання формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту.

Національно-патріотичне виховання включає в себе соціальні, цільові, функціональні, організаційні та інші аспекти, охоплює своїм впливом усі покоління, пронизує всі сторони життя: соціальну-економічну, політичну, духовну, правову, педагогічну, спирається на освіту, культуру, науку, історію, державу, право.

Це передбачає визначення і реалізацію першочергових і перспективних заходів, спрямованих на формування громадсько активної життєвої позиції молодих громадян, психологічної готовності до добровільного вступу на державну, військову службу та зразкове виконання службових обов'язків.

Концепція передбачає створення цілісної системи національно-патріотичного виховання молоді шляхом реалізації таких виховних завдань:

- забезпечення сприятливих умов для самореалізації особистості в Україні відповідно до її інтересів та можливостей;
- виховання правової культури, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну України та історичних святинь;
- сприяння набуттю молоддю соціального досвіду, успадкування духовних та культурних надбань українського народу;
- формування мовної культури, оволодіння та вживання української мови як духовного коду нації;
- формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної свідомості, любові до українського народу, його історії, Української Держави, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини;
- відновлення і вшанування національної пам'яті;

- утвердження в свідомості громадян об'єктивної оцінки ролі українського війська в українській історії, спадкоємності розвитку Збройних Сил у відстоюванні ідеалів свободи та державності України і її громадян від княжої доби, Гетьманського козацького війська, військ Української народної республіки, Січових стрільців, Української повстанської армії до часів незалежності;
- формування психологічної та фізичної готовності молоді до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави, підвищення престижу і розвиток мотивації молоді до державної та військової служби;
- відродження та розвиток українського козацтва як важливої громадської сили військово-патріотичного виховання молоді;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з особливими потребами;
- консолідація діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування, навчальних закладів, громадських організацій щодо національно-патріотичного виховання;
- сприяння діяльності установ, навчальних закладів, організацій, клубів та осередків громадської активності, спрямованих на патріотичне виховання молоді;
- підтримання кращих рис української нації – працелюбності, прагнення до свободи, любові до природи та мистецтва, поваги до батьків та родини;
- створення умов для розвитку громадянської активності, професіоналізму, високої мотивації до праці як основи конкурентоспроможності громадянина, а відтак, держави;
- сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я; задоволення естетичних та культурних потреб особистості;
- виховання здатності протидіяти проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності;
- створення умов для посилення патріотичної спрямованості телерадіомовлення та інших засобів масової інформації при висвітленні подій та явищ суспільного життя;
- реалізація індивідуального підходу до особистості та виховання.

Принципи національно-патріотичного виховання

Запорукою ефективності виховного процесу є органічне поєднання системи принципів національно-патріотичного виховання в цілісну систему, яка забезпечує досягнення відповідних результатів – міцно і органічно засвоєних загальнолюдських і українських національних цінностей.

Основними принципами національно-патріотичного виховання є:

- принцип національної спрямованості виховання, який передбачає формування у молоді національної свідомості, любові до України, свого народу, шанобливого ставлення до його культури, здатності зберегти свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;
- принцип культуровідповідності, який передбачає виховання як культуротворчий процес, спрямований на формування базової культури особистості, базуючись на набутому морально-етичному досвіді людства;
- принцип гуманізації виховного процесу зосереджує увагу на особистості як вищій цінності
- принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії передбачає, що учасники виховного процесу виступають рівноправними партнерами у процесі спілкування, беруть до уваги точку зору один одного, визнають право на її відмінність від власної, узгоджують свої позиції
- принцип цілісності означає, що виховання організовується як системний педагогічний процес, спрямований на гармонійний та різнобічний розвиток особистості, формування в неї цілісної картини світу, передбачає забезпечення наступності напрямів та етапів виховної роботи;
- акмеологічний принцип вимагає орієнтації виховного процесу на вищі морально-духовні досягнення і потенційні можливості особистості, створення умов для досягнення нею життєвого успіху, розвиток індивідуальних здібностей;
- принцип особистісної орієнтації означає, що загальні закони психологічного розвитку проявляються у кожній людині своєрідно і неповторно;
- принцип життєвої творчої самодіяльності передбачає становлення особистості як творця свого життя, який здатен приймати особисті рішення, і нести за них відповідальність, повноцінно жити і активно діяти, постійно самовдосконалюватися, адекватно і гнучко реагувати на соціальні зміни;
- принцип толерантності передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, формування у вихованців відкритості, толерантного ставлення до цінностей, відмінних від національних ідей, до культури, мистецтва, вірувань інших народів, здатності диференціювати спільне та відмінне в різних культурах, сприймати українську культуру, як невід'ємну частину загальнолюдської.

Шляхи реалізації концепції національно-патріотичного виховання молоді

Розроблення та удосконалення нормативно-правової бази патріотичного виховання молоді:

- підготовка нормативно-правових актів з питань національно-патріотичного виховання молоді, внесення відповідних змін до законодавства;
- підготовка цільових програм національно-патріотичного спрямування з метою поліпшення вивчення української мови, історії, культури; сприяння розвитку професіоналізму, громадянської активності; популяризації здорового способу життя; підвищення престижу та привабливості державної та військової служби;
- визначення механізмів економічного стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють підтримку заходів громадських організацій, спрямованих на патріотичне виховання молоді;
- розроблення порядку державного фінансування заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання молодих людей;
- розроблення положень про державні нагороди та відзнаки для вихователів, наставників за успіхи у патріотичному вихованні молоді.

Активізація діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та громадських організацій у сфері національно-патріотичного виховання молодого покоління:

- координація діяльності органів виконавчої влади всіх рівнів, місцевого самоврядування, навчальних і культурно-просвітницьких закладів, громадських організацій;
- забезпечення доступності та системності національно-патріотичного виховання;
- забезпечення проведення заходів, спрямованих на утвердження в свідомості громадян об'єктивної оцінки ролі українського війська в українській історії, спадкоємності розвитку збройних сил в відстоюванні ідеалів свободи та державності України і її громадян;
- втілення планів дій, спрямованих на реалізацію молоддю інтелектуальних та творчих проектів на благо України, поліпшення професійної орієнтації, розвиток мотивації до праці;
- залучення юнаків і дівчат до вивчення культури, історії України, пропагування кращих здобутків національної культурної і духовної спадщини, підтримка професійної та самодіяльної художньої творчості, діяльності творчих об'єднань, клубів за інтересами, фольклорних колективів;
- активне залучення до патріотичного виховання молоді діячів сучасної культури, мистецтва, науки, спортсменів;
- забезпечення активної участі молоді в заходах національно-патріотичного спрямування, у тому числі, приурочених загальнодержавним святам;
- залучення молоді до участі у державотворчому процесі, громадському русі задля розвитку політичної культури;

- популяризація молодіжного внутрішнього туризму, популяризація пам'яток української історії, культури та природи, історичних місць та подій, етнографії та життєписів відомих діячів;
- забезпечення проведення заходів спортивної підготовки, фізичного виховання, спрямованих на утвердження здорового способу життя молодих громадян та створення відповідних умов;
- сприяння розширенню контактів української молоді з закордонними українцями;
- удосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів, що займаються питаннями патріотичного виховання дітей та молоді;
- сприяння роботі клубів за місцем проживання, центрів патріотичного виховання, позашкільних закладів та інших організацій, які здійснюють заходи з патріотичного виховання молоді;
- розроблення та реалізація планів дій та програм з патріотичного виховання молоді місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування разом з інституціями громадянського суспільства.

Інформаційне забезпечення національно – патріотичного виховання молоді:

- розширення інформування молоді про заходи з відновлення та вшанування національної пам'яті;
- організація у теле-, радіопрограмах і в пресі постійно діючих рубрик, що популяризують українську історію, мову та культуру, досвід роботи з національно-патріотичного виховання різних соціальних інституцій;
- недопущення пропаганди в засобах масової інформації культури насильства, жорстокості і бездуховності, поширення порнографії та інших матеріалів, що підривають суспільну мораль та національні духовні цінності, заперечують суверенність Української Держави ;
- підтримка україномовних молодіжних друкованих засобів масової інформації, теле- та радіопрограм, створення Інтернет-сторінок, що популяризуватимуть українську історію, мову та культуру, досвід роботи з національно-патріотичного виховання;
- виробництво кіно- і відеофільмів, підтримка видання науково-популярної, наукової, художньої літератури національно-патріотичного спрямування.

Співпраця органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями:

- активне залучення до національно-патріотичного виховання молоді громадських організацій, використання їх досвіду і духовного потенціалу у вихованні патріотів України;
- відродження та розвиток українського козацтва як важливої громадської сили, здатної зробити вагомий внесок у національно-патріотичне виховання молоді, її підготовку до захисту Батьківщини;

- організаційна та фінансова підтримка на конкурсній основі програм, проектів громадських організацій, спрямованих на національно-патріотичне виховання молоді;
- підтримка засобів масової інформації, які діють при молодіжних і дитячих громадських організаціях та висвітлюють питання, спрямовані на національно-патріотичного виховання дітей і молоді;
- посилення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади стосовно національно-патріотичного виховання молоді;
- сприяння консолідації і координації діяльності громадських організацій при підготовці і проведенні заходів національно – патріотичного спрямування.

Посилення ролі родини у процесі національно-патріотичного виховання молоді:

- створення сприятливого умов для життєдіяльності сім'ї, належних умов для фізичного, інтелектуального, морально-естетичного, освітнього та духовного розвитку дітей та молоді на засадах національних традицій, педагогічної науки та кращого світового досвіду;
- підвищення педагогічної культури батьків, зокрема шляхом підготовки науково-популярної та методичної літератури з питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді у сім'ї, активізація діяльності органів державної влади та громадських структур у цьому напрямі;
- проведення всеукраїнських заходів за участю батьківської громадськості, спрямованих на популяризацію кращого досвіду національно-патріотичного виховання;
- висвітлення у засобах інформації кращого досвіду родинного виховання.

Формування науково-теоретичних і методичних засад національно-патріотичного виховання молоді:

- здійснення заходів щодо розширення фактографічної бази історичних подій, публікація розсекречених архівних документів, видання історичної науково-популярної літератури, довідкових матеріалів про здобутки України за роки незалежності, книг національно-патріотичної спрямованості;
- включення проблематики національно-патріотичного виховання молоді до дослідницьких програм та планів наукових і навчальних закладів;
- підготовка та видання наукових праць, науково-методичних, навчальних посібників і рекомендацій з питань національно-патріотичного виховання молоді;
- розроблення та впровадження програм національно-патріотичного виховання молоді в закладах освіти;

- вивчення потреб молоді, зокрема шляхом проведення соціологічних досліджень;
- систематичне проведення наукових конференцій, семінарів з проблем національно-патріотичного виховання молоді;
- створення на базі навчальних закладів експериментальних майданчиків та лабораторій в наукових установах з проблем національно-патріотичного виховання;
- підвищення професійної кваліфікації педагогічних, соціальних працівників, інших фахівців з питань національно-патріотичного виховання, соціального становлення та розвитку молоді.

Очікувані результати впровадження Концепції

У результаті впровадження Концепції очікується:

- утвердження патріотизму та національної самосвідомості молоді, поглиблення процесу формування основ гуманістичного світогляду; пріоритетності високих моральних, культурних, національних та загальнолюдських цінностей, що сприятиме зміцненню духовної, моральної єдності суспільства;
- формування в молоді характерних рис патріота: активна підтримка і розвиток Української державності, дотримання Конституції України,
- дбайливе ставлення до національних багатств, рідної природи, готовність до захисту Батьківщини, пошана до історичної пам'яті, любові до рідної культури, мови, національних свят і традицій, збереження та зміцнення власного здоров'я.
- підвищення зацікавленості молоді щодо державної служби та служби у Збройних силах України, її готовності до захисту України, збереження та шанування національної пам'яті.
- збереження стабільності в суспільстві, соціальному та економічному розвитку країни, зміцнення її обороноздатності та безпеки.
- створення ефективної виховної системи національно-патріотичного виховання молоді;
- консолідація зусиль суспільних інституцій у справі виховання підростаючого покоління.